

EVANGELIKUS ÓRÁLLÓ

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETILAP.

A lapot szellemi és anyagi tekintetben illető mindennemű póstai köldemény, a hirdetések szövege és ára, valamint az esetleges reklamáció is a lap tulajdonosához: Noszko István lelkészhez Rákoskeresztúrra (Pest megye) küldendő.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

NOSZKÓ ISTVÁN

Rákoskeresztúri lelkész.

FŐMUNKATÁRSNAK

SCHOLTZ ÖDÖN JAHN JAKAB BLATNICZKY PÁL

Igalváti esperes-lelkész kiskéri lelkész. cinkotai lelkész.

DUSZIK LAJOS

szatmári lelkész.

GÖMÖRY JÁNOS

eperjesi főgym. igazgató.

Megjelenik hetenként egy íven

A lap ára:

Egész évre 14 K

Félévre 7 K

Egyes szám ára 40 f

Hirdetések és pályázatok ára

Egész oldal 40 K

Állásajánlatok és egyéb közértesítések 20 K

TARTALOMJEGYZÉK: VEZÉRCIKK: **El ne késsünk!** Krón Ferenc. — **TÁRCA:** **Óreg harangok.** — **Bel-misszió s szociális törvényeink.** Draskóczy Lajos. — **Játék a számokkal.** Egy falusi lelkész. **Innen-onnan.** — **Belélet** — **Pályázatok és hirdetések.**

El ne késsünk!

A világháború régi, erős intézmények alapját mozgatta meg s minél tovább tart, minél borzalmasabb és nyugtalanítóbb méreteket ölt, annál jobban inognak évszázados alkotások. A járókelők, kik intézmények munkájában részt vettek és vesznek, kétségbeesve futkosnak egymáshoz és lélekszakadva követelik a hasonló gondolkodásuak erejét és jóakarátát, hogy az alapjában és irányában megtámadott épületet megmentse. Nyüzsgő munkát látunk a kath. egyházban, előkelő egyházi és világi férfiak tető alá akarják hozni az autonómiát. A papság sohasem akart autonómiát, mert félt a laikus tömegtől, mely beleszólást kap az egyház ügyeibe. De most, hogy szükségük van az egyház iránti érdeklődésre, inkább hajlandók egy-egy keserű cseppet nyelni, csak hogy az egyház hatalmi állása meg ne rendüljön. Az egész világ katolikusainak jövő feladatairól tárgyalnak országok vezető férfiai.

Országos szervezeteik vezetőit szép lassan különböző pártárgyalatokkal a parlamentbe juttatják.

A többi egyház is erősíti alkotásait, csendes, de annál lázasabb munkával igyekeznek minden erőt tömöríteni.

Társadalmi téren is táborok alakulnak, amelyek szellemi, erkölcsi erejükkel és anyagi hatalmukkal a háború után, vagy egymás mellett, vagy ellen fognak dolgozni. Ha ebbe az itthon nyüzsgő, a jövőt előkészítő tömegbe tekintünk, úgy fájdalommal látjuk, hogy evangélikus egyházunk, lassan, bizonytalanul lépeget. Helyet kér ugyan a fejlődés munkájában, de a munkához tépelődve, még többet keseregve fog hozzá.

Szebbnél-szebb tervek gyökeréhez illesztette a testületiellen szerte huzás az éles fejszét, hol az indítványozó személyt kell ledorongolni,

hol nincs pénz, majd a közérdek szenved esorbát, úgy hogy terveink tisztavirág életűek, szép volt az élet, de rövid. Ha ez így megy tovább, akkor elmúlik ez a nagy jubileumi esztendő is, s mi ahelyett, hogy a multak dicső emlékein megerősödtünk volna, arra a keserű meggyőződésre fogunk jutni, hogy nem okultunk és hogy méltatlanok voltunk az elmúlt négy század emlékére. De egy még szomorubb tudattal zárhatjuk e nagy évet, hogy mi bennünk ugyancsak ne keressék gyermekeink a protestáns egyház jövőndő zálogát.

Ennek az erőtlenségnek nem kis oka a mi sokféle szétdaraboltságunk, az egyöntetűség hiánya, amelynek szétválasztó következményei nyílt sebek egyházi és alkotmányos életünkben. Nincs egység, amelyből erő fakadna, a közösség, az egyetemesség érzete egynehány hivatalos összejövetelben merül ki, a magyarhoni evang. összegyház erősítése mindig másod-harmad rendű érdek. Particularis, vagy egyéni érdekek érékközösségeket teremtenek, amelyek azután vakon átgázolnak mindenben, ami nem az ő érdekeiket, vagy érdeküket szolgálja. Ez nem lehet egyházi cél, az ilyen eljárás csak az egyház aláadását eredményezi.

Célunk nem lehet más, minthogy ebben a jubileumi esztendőben, melyet számban megfogyva ünnepelünk majd meg, összeszedjük minden erőnket és úgy kérjünk — igen követeljük — méltó helyet a jövő társadalom kialakuló munkatérén.

Alakítsuk át valamely szervezetünket olyanra, amely minden társadalmi állást az evangélium szellemében, egyházas öntudatban összehoz és összetart. A Kath. Népszövetség mintájára gondolok, 1908-ban százezer tagjával mi esoda hatalom volt az és nézzük csak mi vé fejlődött. Gyűjtsük mi is össze az első százezret

adjunk helyet benne az összes társadalmi osztályoknak, műveljük a népet s ebbe a munkába vonjuk bele intelligenciákat minden kategóriáját.

Csekély tagsági díj mellett adjunk egy közszükségletekkel foglalkozó füzetet a szövetség tagjainak kezébe. Vannak nekünk hithű, buzgó jogászaink, orvosaink, gazdaszaink, kereskedelmi szakembereink és mások, kik ismerik a nép baját, tudjuk mi mindnyájan mire volna szükségünk, írjunk, beszéljünk róla, foglalkozunk társadalmi, országos ügyekkel, az ige mellett törődjünk az anyagiakkal is.

Lelkészek és világiak keressék fel a községet a kitűzött napokon, az idegenek szava inkább hat, vonzó erejük a tömegre nagyobb, mint a helyi intelligenciáé, kikkel mindig együtt élnek.

Alakítsunk egy ilyen országos intézményt, mely közös tüzhelyünk legyen, fényénél és melegénél melegedjenek fel zsibbadt tagjai s értsük már meg, hogy nem szabad tovább immel-ámmal kullognunk, hanem siessünk, mert elkésünk. Azi hiszem az utóbbi idők eseményei, melyek alatt mellőzés, lekicsinylés ért bennünket, majd csak kinyitják szemünket és ápolni fogjuk a közegház érdekét, a kis én dolgozzon és ne keresse önmagát.

Lajtaujjalun.

Krón Ferenc

Lelkész.

TÁRCA

ÖREG HARANGOK.

Öreg harangok, régi ismerőseink!
Óh, szóljatok a régi hangokon megint!
Mikor remény, vigasz kelt hangotok nyomán
S az est ölen vidám szívvél fohászkodánk,
Mikor a multba' nem kellett aggódnotok,
Hogy ott kell hagyni békés ősi tornyotok
S lent emberek között a puszta ég alatt
A gyilkolási vágy majd rátok is ragad,

Öreg Harangok, kedves ismerőseink!
Óh szóljatok a régi hangokon megint!
Mikor csak kórtól ölt szívet temettetek
Zokogva téve sirba fáradt testeket,
Mikor nem drága hősokeket sirattatok,
Kiktől szívettépőn búcsúzik ajkatok,
Kikről oly bús regét regél érengelvetek,
Hogy ősz apák szíve a hangra megremeg.

Öreg harangok, édes ismerőseink!
Óh szóljatok a régi hangokon megint!
Mikor oly szépen, andalítón kongtatok,
Ahányszor templomunkba hitt ércajhatok,
Mikor Isten lakába' lelkünk megpihent
S a férfi, nő oda nemcsak zokogni ment,
Mikor az ifjak is, a kedves jó fiak,
Együtt rebegték el buzgó imáikat.

Öreg harangok, drága ismerőseink!
Óh szóljatok a régi hangokon megint!
Ha kong, ha bong, ha zúg, ha bűg az ércetek,
Letűnt idők derűjéről regéljétek!
És óh ne menjetek, maradjatok velünk,
Hisz addig boldogabb jövőt remélhetünk;
De hogyha ércetek a hareban öl, riaszt,
Ki nyújt nekünk reményt, ki nyújt hitet vigaszt?!
Mocskonyi József.

Belmisszió s szociális törvényeink.

III.

Kiszabott időm pontos betartása kötelez arra, hogy a magyar szociális törvényhozás munkájának, a theológián fogantatosítandó tárgyi, kritikai fejtegetését csak egy két példával illusztráljam.

Hogy a magyar törvényhozás szelleme a mi eszményeinktől nem idegen, azt tanulságosan mutatja az a tény, pl. hogy első nagy királyunk rendeletének második könyve törvénybe iktatja a vasárnapi munkaszünetet, ellenben annál szomorubb valóság az, hogy ezer esztendő multán, a vasárnapi munkaszünet kérdése még mindig megoldatlan.

Ugyancsak István királyunk, törvény útján intézkedik az özvegyek és árvák különös védelméről is.

Kálmán király II. kvének 2-ik fejezetében oldalmába veszi a tudatlan népet a kölesönök megkötése alkalmából,

II. Endre, az udvarbeli főnemeseknek és nemeseknek meghagyja, hogy azok bárhová csak úgy menjenek, hogy a szegények általuk ne nyomorgattassanak, vagy ne fosztogattassanak.

A jobbágy István korában még rabszolga, Zsigmond alatt már valóságos szociális törvény biztosítja szabad költözködését. És ha még is, ma a XX-ik században a védtelen özvegyek, az elhagyott árvák, a rászédett, kiuzsorázott nép, a jobbágyi rabságra kárhoztatott munkások ezreit és ezreit látjuk magunk előtt, akkor teljes objec-

tívítással kereshetjük, a hivatott tényezők mulasztásait, amelyeknek következménye lett a legjogosultabb igények mellőzése és ezzel úgy az állami, mint az egyházi kormányzás iránt való bizalom megrendülése,

A kötött birtokok tultengése, már a XV. században törvényhozásra késztették az illetékes tényezőket és az 1465; 55. t. cikktől az 1715: 16 t. cikkig, a szociális törvények egész sorozata korlátozza a „holt kéz” ingatlan szerzési képességét, Hanem azért a legvérmesebb tulzás sem állíthatja, hogy hazánk birtokpolitikája valami szerencsésnek lenne nevezhető, s bizonyára csak haszonnal fog járni, ha a társadalmi osztályok helyes tagolását előmozdító gazdasági politika elveiről, az angol birtokminimum, az amerikai homestead s a magyar „holtkéz” és hitbizomány intézményéről, népünk jövőendő lelkipásztorai, már az Almamater falai között egy-két tájékoztató szót fognak hallani.)

Az 1872: 8 és az 1884: 17. t. cikkben foglalt ipartörvények, a 10, 12, 14, 16 éves gyermektanoncok és gyári munkásokra, a gyermekágyas női munkásokra, az egészséget veszélyeztető gyárakra, a munkaidő maximumára vonatkozóan, a szociális intézkedéseknek egész sorozatát tárják eléinkbe, amelyeknek ismertetése a belmisszió tanításának szép föladata; mert csak ez uton nevelhetünk olyan nemzedéket, mely a törvény szembeálló hiányaival és fogyatékos végrehajtásával szemben eredménnyel lesz képes fölemelni szavát.

Az 1875: 37. t. c. a kereskedelmi törvény szabályozza a végtelen nagyfontosságú szövetkezeti intézményt. Az alap gondolat kitünő. A kivétel azonban a szövetkezeti panamáknak szomorú tapasztalatokat nyújtott. Mi sem kívánatosabb tehát, minthogy segítsünk a nép jövőendő pásztoraiknak, hogy megtalálhassák az utat s módot arra, hogy a kisemberek gazdasági szövetkezése azoknak csakugyan gazdasági javát mozgátsa elő, és ne arra szolgáljon, hogy tágas kapu nyitassék a kisemberek kizsákmányolására. Ezek a tapasztalatok vezették a róm. kath. egyházat a legkülönfélébb szövetkezeti intézmények megalkotásához. Nekünk is gondoskodni kell az előföltételekről, hogy a helyes példát követni képesek legyünk.

Szinte megdöbbenő szociális inség mered szemünk elé, ha az 1876: 14. és 1908: 38. közegészségügyi t. cikkekre fordítjuk figyelmünket. Eltekintve az orvoshiánytól, a kórházak elégtelenségétől és kezdetleges felszerelésétől, a járványok pusztításaitól, mélységesen elszomorító

az a kép, a mit a nagyvárosi munkások és falusi gazdálkodók lakásviszonyai, a felhívott t. cikkek és a vármegyei egészségügyi szabályrendeletek égisze alatt tárnak föl előttünk. Magyar vidékről, Győr vármegyének Tét és Mérges községeiből veszem a példát, ahol 170 család lakóházának 297 lakója közül hat és fél év alatt 238-an haltak meg a lakószobák piszkos, szemetes, ablaktalan, kiesiny nedves volta miatt.) Ezeket a viszonyokat az evang. belmisszió, ha életképes intézmény akar lenni igazán nem nézheti tétlenül, ölbe tett kezekkel.

Avagy talán semmi mondani valónk nem lenne ahhoz, hogy Magyarországon még mindig csak (az 1899. évi) belügyminiszteri rendelet szabályozza a szegény ügyet? Nincs még egy kulturállam, a melyben a szegények ellátása olyan nyomorúságos lenne, mint a mienk! Ott, ahol szegényház van, mindkét nemhez tartozók! Öregek, ifjak, gyermekek, gyakran nyavalyákban szenvedők is egy helyre zsufolva vonják meg magukat. Ott pedig ahol szegényháznak esufolt viskó sinesen, ott nyáron a szabadban, télen szalmakazlakban, istállóknak tanyáznak jog és evangéliom szerint bizonyára emberi jogot érdemlő szegényeink. Ez úgynevezett a keresztyén és kultur ember becsületbeli ügyének korszerű rendezéséről, az állam és a társadalom egyformán fáznak. Miért? . . . Azért, mert mai napig rejtély, hogy mennyi teher hármozna tulajdonképpen a rendező felre; azért, mert minalunk, ahol pontos összeírás mutatja a ménék, kancák, agarak, kopók és ölebek előkelő nemzetségszámát, — minalunk senki se tudja megmondani maig sem, hogy: Hány szegényház van ez országban? Hány a csupán lakásul szolgáló menhelyeknek száma? Mennyit tesz ki a szegényházak forgalmi értéke? A meglévő hajlékok hány egyén befogadására alkalmasak? Mennyi az összeg, amit a községek a szegényházak föntartására, és a lakók ellátására évenként fizetnek? . . . Hány közsegítésre utalt szánandó lény tengődik az egész országban? . . . Hány ezek között a vak, a süketnéma, a bárggyu, a hülye, a nem közveszedelmes elmebeteg, vagy egyéb fogyatékosokban szenvedők száma? . . . Allandó felügyelet mellett, milyen hasznos munkát végezhetnének a társadalomnak e szegény páriái? Amig e kérdésekre felelni nem tudunk, addig ez a szociális nyomor, mint egy fájdalmasan égő nyitott seb ajka nem ok nélkül szór keserű vadaikat az államra és az egyházra egyaránt!

(Folytatjuk.)

*) V. ö. Szakolczai i. m. 6. 8. 10. o.

*) V. ö. Term. tud. közlöny. 1916. 17—18 szám 595—603. o.

nincsenek, a kolozsvári egyetemhez áll. Lényege fejtegetésének — eltekintve a főiskolával kapcsolatos internátustól, a melyben a theologusoknál a ref. tanárjelöltek lakhatnak — az, hogy a ref. theologusoknak heti 10 órát joguk van az egyetemen is hallgatni s ezzel az egyetemi hallgatókat megillető jogokban részesülnek s annak idején filozófiai doktori szigorlatot tehetnek. De ha tanári pályára akarnak lépni, akkor még két évet kötelesek hallgatni.

Azután így folytatja:

„A kolozsvári reform. theologiai akadémia viszonya az egyetemhez mutatja az utat, *milyen viszonyba léphet a pozsonyi evang. theologiai akadémia a pozsonyi egyetemhez.* A magyarországi evang. egyetemes egyház az iránt folyamodott a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, hogy a pozsonyi evang. theologiai akadémia szervezés viszonyba léphessen a pozsonyi egyetemmel és fakultássá emeltesék s úgy mint a debreczeni reform. theologiai fakultás az ottani egyetemen, egyik karát képezze. A miniszter válasza nem volt negatív, de a terv kivételét nem találta jelenleg kivihetőnek, a kérdés esetleg egy évtized alatt megoldható.

Hogy a *hazai evangélikusoknak is legyen theologiai fakultásuk, ez az óhajlás jogos és méltányos.* Az ausztriai protestánsok theologiai fakultása Bécsben fennáll már száz év óta. Alapítója Ferenc császár és király és Ferenc József császár és király az intézetnek ugyanazon jogokat és kiváltságokat adományozta, melyeket az osztrák egyetemnek katolikus theologiai, jogi, orvosi és filozófiai fakultásai élveznek, u. m. dékánválasztási jogot, a theologiai licenciátus, habilitáció és doktori graduálás jogát és hogy hallgatói a bécsi egyetem előadásait a szabályszerű feltételek mellett látogathatják. Amit az osztrák protestánsok már száz évvel ezelőtt megkaptak, azt a magyarországi evangélikusok bizonyára ma, a liberális korban és a magyar protestánsizmus négyszáz évi fennállása idején szintén elérhetik. A kérdés könnyen megoldható. A *pozsonyi és soproni evang. theologiai akadémiák egyesüljenek.* Együttes évi költségvetésüket ajánlják fel a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak s ezzel megoldották a pozsonyi ev. theologiai fakultás anyagi részét. A fakultás jogait kérelmezzék a legfelső helyen. Itt első sorban *egyetértés* szükséges. Ha ez megvan, a kérdést a legközelebbi jövőben lehet megoldani. A pozsonyi evang. theologiai akadémianak van kétszáz ezer korona alapítványa és több ösztöndíj alapja. Van internátusa százezer korona alapítókével konviktusssal és alumneummal. Az internátus könnyen kibővíthető. A theologiai akadé-

mianak van célszerű épülete és nincs messze az építendő új egyetemhez. A theologiai akadémianak van becses könyvtára, amely körülbelül 50 ezer kötetet tartalmaz. Van hat rendes tanári széke s több előadója. Szóval ennél az intézetnél megvannak a fakultás feltételei.

De most jön *Eperjes* és evang. egyetemet kíván, lévén már theologiai akadémiaja és jogakadémiaja. Hát erre könnyű a felelet. *Az állam ma nem adhat jogot felekezeti egyetem alapítására.* A budapesti egyetem volt katolikus egyetem, míg Nagyszombatban székel, de ma már „királyi magyar“ egyetem, a kolozsvári, debreczeni és pozsonyi egyetem is az. Ha felekezeti egyetemek alapíthatók volnának, akkor maholnap keletkezhetnék görög keleti román, görög keleti szerb, izraelita egyetem is.

Tudván azt, mily lassu és nehézkes az eljárás az evang. autonom egyházban valamely tervnek realizálásánál, igen valószínű, hogy a pozsonyi egyetem jog- és államtudományi fakultása a közel jövőben előbb *megkapja a filozófiai, nyelv- és történettudományi fakultást*, mint az ev. theologiaiit.“

Nem akarunk ez alkalommal e cikkhez megjegyzéseket fűzni, hanem kérjük a hivatottabbakat, hogy erre válaszoljanak, azért hívtuk fel a figyelmet rá.

BEJELLET.

Háborus segély. Az országos hadsegélyző bizottság 200.000 koronát folyósított egyetemes felügyelőnk kezéhez az erre reászorult evang. lelkészek háborus segélyezése céljából. A segély felosztása végett az egyetemes felügyelő márc. 22-ére hívta össze az egyetemes pénzügyi bizottságot.

Lelkész választás. A pécsi ev. egyház-község megüresedett lelkészi állására Baldauf Gusztáv püspöki titkárt hívta meg. Sajnáljuk Baldauf távozását a dunántúli püspök mellől, mert tudjuk, hogy a kerületet igen jól ismerte, s igen hasznos munkát végzett e téren, de viszont üdvözljük őt a gyakorlati lelkészi állásban, s működésére az Ur gazdag áldását kérjük.

A szatmári megüresedett lelkészi állomásra 13 pályázó adta be pályázati kérvényét. A jelölő és választó közgyűlések mielőbb megtartatnak.

Lelkészbeiktatás. A pápai ev. gyülekezet új lelkészét, *Mesterházy László* t. február 18-án iktatták be ünnepélyesen lelkészi hivatalába. A beiktatáson — a városban uralkodó felekezeti békesség és egymást-megbecsülés szép jeleképpen — nagyszámban voltak jelen más vallásuak is. Így a hivatalos város és a honvéd huszár tisztikar képviseletén kívül ott voltak a református egyház, a ref. főiskola, a Szent-Benedekrend, az izr. polgári fiúiskola küldöttségei. Az ünnepély Dr. *Mohácsy Lajos* egyházmegyei főjegyző imájával vette kezdetét, majd *Takács Elek*, a veszprémi evang. egyházmegye ékes szavú esperese, gondolatokban gazdag, mindeneiket magával ragadó remek beszéddel beiktatta hivatalába az új lelkészt. Azután *Mesterházy László* mondotta el tartalmas beköszöntő beszédét, melyben a pap legszebb erényének, a szeretetnek gyakorlását és a szegények istápolását vallotta lelkészi működése irányelvéül. Az istentisztelet végeztével az esperes és *Belák Lajos* gyülekezeti felügyelő elnöklésével diszgyűlés volt az egyház tanácstermében. Itt Dr. *Kluger Endre* egyházm. felügyelő üdvözölte az új lelkészt, utána *Belák Lajos* köszöntötte, mint elnöktársát, szíves szavakkal. A református egyház testvéri üdvözlését *Hiss József* esperes, a ref. főiskola üdvözlését *Csizmadia Lajos* igazgató, a takácsi leányegyház üdvözlését *Hiss Dénes* földbirtokos, a helybeli evang. nőegylet üdvözlését *Kakas Irén*, a fantesület üdvözlését *Szutter Dániel* igazgatótanító, az elemi iskolás növendékek üdvözlését *Friesz Mariska* IV. o. növendék tolmácsolták. Az új lelkész minden egyes küldöttségnek külön válaszolt, melegen megköszönvén az üdvözlést.

Hírtüntetés. Ő Felsége a király *Hurek Pál* 25. gy. ezredbeli ev. tábori lelkésznek huszonegy hónapi frontszolgálat után az ellenség előtt tanúsított vitéz és eredményteljes magatartása elismeréséül a lelkészi érdemkereszt 2. osztályát a fehér-vörös szalagon adományozta.

A tábori lelkészek köréből. *Bobál Samu* egyházasmaróti lelkész testvér felmentetvén a tábori lelkészi szolgálat alól, visszatért gyülekezetébe. — *Posch Gusztáv* dobsinai lelkész testvért pedig most hívta be a hadvezetőség tábori lelkészi szolgálatra.

Felügyelő választás. A zalaistvándi ev. egyházközség *Mesterházy Jenő*, kemendollár földbirtokost választotta meg egyházfelügyelőjévé.

Lelkészbeiktatás. *Duszik Lajos* testvérünket március 11-én iktatják be *miskolczi* lelkészi állásába.

Jótekhony alapítvány. *Pohl Sándor* szombathelyi gépgyáros elhunyt neje, szül. *Friedrich Amália*, emlékére 21.000 korona alapítványt tett jótekhony célra. Ez összegből egyházi célra 6500 korona jutott.

Miniszteri leirat a köszegi leánynevelő intézet tárgyában, A vk. miniszter febr. hó 5-én kelt leiratában kijelenti, hogy — tekintve az intézet csekély népességét s azt, hogy a félreeső fekvésű, csekély népességű Köszeg felsőleányiskola számára nem alkalmas hely, — a felsőbb leányiskola további fenntartását s leánygimnáziumi fagozattal való kiegészítését kívánatosnak nem tartja, s ha az egykerület ezen intézet fenntartását óhajtja, maga lesz hivatott a kiadások fedezéséről gondoskodni, mert a miniszter sem államsegélyt, sem fizetés kiegészítési áll. segélyt nem helyez kilátásba. Sőt a leánygimnáziumnak a nyilvánossági jogot is csak az esetben adhatja meg, ha a Szervezet és Rendtartás minden követelményeinek meg fog felelni. — Igaz sajnálattal adunk hírt ezen, a dunántúli kerületnek nagy gondot okozó döntésről.

Leánygimnázium. A tiszai egykerületben egy leánygimnázium létesítése véget ért már az 1917—18-ik tanévtől kezdődőleg az előzetes intézkedések *Geduly Henrik* püspök elnöklése alatt megtették.

A nyíregyházi Katona-Otthon barakk-kórházi nagy termében minden vasárnap délután 4 órától mintegy két és fél óráig tartó gazdag műsorral bíró hangverseny tartatik. Szereplők a kórház sebesült katonái, és az ápolónők közül kerülnek ki. Ezen hangversenyek, melyeken a városból is sok előkelőség vesz részt, a katonák mulattatására tartatnak, amelyek azonban amellől tekintélyes jövedelmet is hoznak az Otthonnak az adományokból, jóllehet belépti díj nincs. A hangversenyek rendezője *Zólyomi Pál* nyíregyházi segédlelkész, az Otthon jelenlegi ügyvezetője, ez az ügyes, és tehetséges fiatal erő rendezzi.

Vallásos est Alsózellőn. Szépen sikerült vallásos estje volt az alsózellői egyháznak február hó 25-én. A gyülekezeti ének után *Huszár Zsuzsika*; *Borsodi László*: „Uram jöjjön el a te országod” című költeményét szavalta természetes közvetlenséggel s utána az alsózellői „Ifjúsági Egylet” vegyes kara énekelte Némó „Fohászat.” *Gazdik Zsuzsika*: „Magyar anyák” című költemény kifogástalan kidolgozásával fakasztotta könnyekre a hivatott. *Boldis János* lelkész írásmagyarázata következett ezután, ki az ima lénye-

gét fejtegette s beállította a mai nehéz helyzet egyik szükségszerű vigasztaló eszközének. Utána a vegyeskar: Kálmán: „Bus a esatater“ című művét énekelte, precíz kidolgozásban. *Michalovics* Emil tanító orgonán Grieg: „Asestód“-ját játszotta, kinek az est sikerében jelentékeny része volt. *Michalovics* Micike k. a. „Egy golyó története“ című költemény művészi előadásával gyönyörködtette hallgatóit s emelte az est fényét, melynek jövedelme az alsózellői hősök emlékének megörökítésére fog fordíttatni.

Böjti istentiszteletek Nyiregyházán.

Február 25-étől kezdődőleg minden Vasárnap eszterdán esti 6 órától a nyiregyházi egyház templomában böjti istentiszteletek tartatnak, Az első febr. 25-én Geduly Henrik püspök tartotta, amikor is a hívek zsufolásig megtöltötték a templomot.

Katonák megvendéglése. Mintha a világháboru Tokajnak is vissza akarna adni valamit régi, várszerű jellegéből. A hidakat ugyan már nem őrzik, a pályaudvaron már nem állomásoznak német egészségügyi vonatok; de jelenleg utász tanfolyam van benne. Egy evangel. édes anyának a fiaeskája nem sokára sor alá kerül. Mikor látja a városon a csapatokat, az édes anyai szív azt sugja, hogy milyen kíváncsós lesz az ő magzatának, ha jó lelkektől valami szivességet tapasztal majd katonasorban. Szól hasonló sorsu anyatársának, hogy illő volna tán alkalmas időben egy kis otthonias ellátásban részesíteni a városunkban tartózkodó evang. katonákat, hátha a papunk tehetne valamit ez ügyben! A pap eljár a parancsnokságon. A parancsnokságon kimutatnak 12 evang. katonát. A fiatal-ság már gyűjti a pénzt és az élelmi szert a hívek között. Az asszonyok sütnék, főznek. Asztal terül. A vitézek fölvonulnak. Ifju lányok kiszolgálják. A gyülekezet vénei szintén megjelennek érdeklődésük jele gyanánt. A katonák mechatottan és jóízűen élvezik a nem is álmodott esaládias összejövetelt, hol még farsangi fánk is mosolyog rájuk. Bár az édes anyák fohászokását annak idején szintén meghallgatná a Gondviselő. A legénység mint eddig, ugy ezután is buzgón látogatja az isteni tiszteleteket. A tanfolyam befejezése előtt megjelenik a lelkészi hivatalban egy tizedes, és tisztességtudó köszönetet mond a figyelemért; nemkülönben a kis egyházközség javára átnyújt 13 koronát gyűjtésük eredményeként. Lábaj János tizedes, Murányhosszurét 2 K. Matajzik János Gács, Vandrak András Oláhpatak, Csinesik Ferenc Jolsva, Janik Lajos Nagyrőcze, Zeller József tizedes Rimaszombat, Konopusz János Szepesótfalu, Raduh András Tarnócz, Urbi-

csuán János Kokova, Galgóczy Pál Turmező 1 1 koronát, Bjelik János Szénás 2 kor. Mindez oda megy ki, hogy — kéz kezét mos: — még inkább pedig: „Némely esék a jó földbe, és gyümölcsöt terme, némely száz annyit, némely hatvan annyit, némely harminc annyit. A kinek vagyon füle a hallásra, hallja!“

A MELE penztáraba február hó folyamán befolytak a következő tagok díjai:

1914—16-ra: Honéczy Pál Pusztaföldvár.

1915—16-ra: Holéczy János Csomád, Huszágh Gyula Szécsény.

1916-ra: Dr. Szeberényi Lajos Zs. Békéscsaba. Hütter Lajos Nagyhanizsa, Lic. Daxer Henrik Bazin, Kresmery Gyula Nyárasdomb, Bárdy Ernő Mezőberény, Takács Elek Homokbödöge, Keviczky László Kondoros, Droppa Samu Oroszlány.

1915—17-re: Meskó Károly Galgaguta. (Graz)

1916—17-re: Szklenka Gusztáv Nyustya, Morhács Márton Budapest, Frint Lajos Arad, Rimár Jenő Nagyszentmiklós, Dedinszky János Dunagálos, László Miklós Vadosfa, Hanzmann Károly Varsád, Chugyik Pál Ászód, Szlopovszky Károly Hisnyó, Kund Vilmos Zsablya, Beyer Theofil Felsőlövő.

1917-re: Dr. Walser Gyula Igló, Bienik János Legénd, Piri Károly Szend, Raab Károly Körmöczbánya, Bázlik Pál Nemeskosztolány.

1916—18-ra: Bobál Samu Egyházmarót.

1917—18-ra: Kuszy Gusztáv Dabar, Klinezkó Pál Csanádalberti.

1917—19-re: Jeszenszky Sándor Salgótarján (Cholm.)

Breznóbánya 1917 márc. 2-án.

Vitális Gyula penztáros.

Az „Igehirdető“ 3. füzetének tartalma; Farkas Dezső; A bánat. — Böjti urvacsorakor. Szabó Bála: A belső békesség. — Böjti. Vargha Kálmán: A kenyér. — Böjti. Csernák Béla: Mire tanítanak Jézus szenvedései? — Böjti. Smid István; Hare az igazságért. — Háboru idején, Rédei Károly: Halál és élet. — Háboru idején. Szücs József: A társadalom. — Vasárnap.

Pályázatok és hirdetések

Hirdetés. Konfirmándusok vallástana

Irta Mayer Pál ev. lelkész. Ára: 50 fill. Kapható a szerzőnél Iklad (u. p. Ászód). A tiszta jövedelem jele az ev. lelkészárvaák árvaházi alapjáé. (Eddig e címen 28 K. utaltatott be az e. penztárba).

Március 15

Hazaszeretet. (Tizenegy alkalmi beszéd)

Irta: Danóczy Antal . . . . . K 1.—

1848. Március 15-ike. Irta Ferencz Gy. dr. .40

A hazaszeretet erőpróbái és erényei.

Templomi beszéd elő- és utóimád-
sággal a világh. március 15-re Irta:

Fülöp József . . . . . K—50

Március idősán. Két hazafias beszéd

és egy ima. Irta: Imrek Samu . . . K—50

Március 15-én. Egyházi beszéd. Irta:

Kovács Ferenc . . . . . K—15

Egyházi emlékbeszéd március 15-én.

Irta: Mészáros János . . . . . K—30

Történelmi és isholai játékok:

Márciusi dalok. Irta: Ábrányi Emil . K—36

Szabadság, Haza. Ujabb márc. dalok

és egyéb költ. Irta: Ábrányi Emil . K—36

Öreg honvéd. Jelenet Irta: Balla Miklós K—80

A honvéd. Szinj. Irta: Balogh Kálm. K—60

A hazaáruló. Szinj. Irta: Balogh Kálm. K—80

Nákóczy színművek az ifjus. számára

Szerk. Eötvös Károly Lajos . . . K 2.—

1848. Március 15. Irta Gracza György K—36

Honv. toborzás 1848-ban. Szind 1 felv.

Elemi isk. sz. Irta Kozlayné J. Jolán . K—60

Iskolai jelenet 1848. március 15-én Tör-

ténik Pesten Irta Kozlayné Jenes J. . K—70

Szabadság ünn. Ifjus. szinj. Pásztor J. . K—80

Március 15. Alk. szinj. Irta Pásztor J. . K—80

Aradi vért. albuma. Szerk. Darga Ottó K—15

Kaphatók Kókai Lajos könyvkereskedésében

Budapest, Kamermayer Károly-utca 3.

Célszerű az összeget postautalványon, vagy bélyegeken
előre beküldeni. Portóra 20 fillért kérek.

Lelkész és vallásnár, tanár és
tanító urak rendeljék meg és
terjesszék

a hivek és a tanítványaik között az

ÉBRESZTŐ

képes keresztyén szépirodalmi, esa-
ládi és ifjusági havi folyóiratot.

Szerkeszti:

MEGVERESY BÉLA.

Előfizetési díja egy évre 4 kor.

Az ÉBRESZTŐNEK minden keresz-
tyén családnak és minden keresz-
tyén ifjúknak el kell jutnia, hogy a
nemes szépirodalom szárnyain min-
den olvasójának lelkébe bevigye a
keresztyén magyar nemzet hatalmas
gondolatát.

Előfizetéseket elfogad és mufaívsz. ingyen küld a kiadóhiv.

Budapest, VIII., Főh. Sándor-utca 28

Pontos és legjobb órák 5 évi jótállásra!

Egyházi szentedények, urvaesora-kelyhek, keresztelő
kannák, oltári gyertyatartók, borkancsók. — Arany és
ezüst ékszerek, evőeszközök, chinaezüst disztárgyak
részletfizetésre is kaphatók.

Javításokra s vidéki megrendelésekre különös gondot
fordítok. — Árjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve.

POLGÁR KÁLMÁN,

műórás és ékszerész, az ev. ref. egyházak szállítója.

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 5. SZ. I. EM.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

Borosnyó utca Rákóczi utcán Budapest mellett.